

Plukovník PhDr. Dezider Kolář

Leninský styl v činnosti velitele

Již podruhé v krátké době vyšla v těchto dnech v nakladatelství Naše vojsko kniha autorského kolektivu pracovníků Vojenského historického ústavu pod vedením plukovníka PhDr. Jiřího Zajíce, CSC. „Účinnost řízení ve vojenském útvaru“ s podtitulkem Leninský styl v činnosti velitele. [První vydání vyšlo v druhé polovině roku 1985.]

Otázky kázně, zdokonalování řízení a organizovanosti jsou již delší dobu v popředí pozornosti. Zejména po významném celarmádním shromáždění ke zvyšování kázně a řídicí a organizátorské práce v ČSLA v srpnu roku 1985, kde nové velení naší armády vytyčilo řadu závažných opatření, která byla konkrétněji rozpracována v Rozkazu ministra národní obrany č. 012 a dalších. XVII. sjezd KSČ se všestranně zabýval zdokonalováním řízení jako jedním z důležitých předpokladů úspěšného budování a obrany rozvinutého socialismu v naší zemi.

Kniha je cenná především tím, že se opírá o zkušenosti a poznatky obecné teorie řízení, které doplňuje o poznání vlastní výzkumné činnosti, a poskytuje náměty pro konkrétní řízení s použitím nejnovějších poznatků v denní praxi. Důsledně přitom uplatňuje systémový přístup, objasňuje souhrnně činnosti velitelů při řízení a vedení vojenských kolektivů. Publikace je v tomto směru prvním pokusem konkrétně analyzovat spojení mezi zásadami, analýzou konkrétní situace v útvaru a konkrétními požadavky z hlediska současných potřeb řízení v ČSLA.

Kniha je rozdělena do šesti kapitol, z nichž první tři rozpracovávají nejobecnější principy výstavby socialistické armády, charakterizují stálou bojovou pohotovost jako cíl a kritérium účinnosti řízení

a některé základní zásady pro vznik, vývoj a formování vojenských kolektivů v útvaru. V dalších třech kapitolách jsou rozebírány hlavní činnosti velitele jako vedoucího a způsoby zdokonalování metod řízení. Závěr je pak věnován zvlášť aktuálním otázkám sebevýchovy velitele a prostředkům její realizace.

V první kapitole je vysvětlena podstata a obsah leninského stylu v činnosti velitele. Cenné je zejména, že mimo charakteristiky principu stranickosti, jednoty politického a odborného řízení, nedílné velitelské pravomoci obsahuje kritéria účinnosti a sociálně psychologické stránky řídicí činnosti. Vzhledem ke specifice řízení v armádě jsou jako efektivní typy považovány sociálně integrační typ a typ autoritativní. Podnětné pro zamyšlení jsou i charakteristiky zvlášť neefektivních přístupů v řídicí činnosti. Patří k nim projevy subjektivismu, zejména voluntarismus, formalismus, rutinérství a prospěchářství.

Ve druhé kapitole se zdůrazňuje rostoucí úloha bojové pohotovosti v současných podmínkách a z toho vyplývající nutnost změnit některé vžitě postupy při řešení soudobých úkolů a praktické činnosti velitelů a štábů, politického aparátu a stranických organizací. Autoři kladou důraz a vyzvedávají především rostoucí složitost vojenských činností, důsledky automatizace ve velení a růst vzájemné závislosti úrovně materiálně technického zabezpečení, připravenosti techniky a zbraní s morálně politickým stavem, psychickou a fyzickou připraveností, vysokou ukázněností jedince a kolektivu jakožto základních podmínek zvyšování úrovně bojové pohotovosti armády.

Ve třetí kapitole jsou podrobně obsažně-

ny nejdůležitější funkce vojenského útvaru, jeho sociální struktura. V rámci systémové charakteristiky útvaru jako objektu řízení se více pozornosti věnuje otázkám formování kolektivu roty a otázkám rozvoje kolektivu vojáků z povolání. Ukazuje se, které hlavní činitele působí na rozvoj vojenského kolektivu. V neposlední řadě autoři upozorňují na pracovní podmínky a na podmínky rodinného a osobního života, které tak či onak ovlivňují řídicí činnost velitele.

Ve čtvrté kapitole jsou rozebírány činnosti velitele. Jsou to především vojenskoodborné, politickovýchovné a řídicí činnosti. Vyzvedává se objektivní analýza, rozhodovací a plánovací činnosti. Značná pozornost je věnována realizační fázi řízení, zvláště organizační činnosti a motivování podřízených velitelskými prostředky, socialistickou soutěží i kázeňskou praxí. V této souvislosti se v novém světě ukazuje úloha kontroly jako prostředku výchovy a předcházení nedostatkům.

V páté kapitole, která je nejobsáhlejší, se věnuje pozornost zdokonalování dostupných metod řízení jako předpokladu účinného vedení podřízených. Vychází se přitom od takových základních otázek, jako je uvedení nového vojáka k útvaru do funkce, způsoby stanovení úkolů a analýza příčin stavu v útvaru pomocí objektivních ukazatelů. Tyto ukazatele jsou pak rozčleněny podle výsledků, prostředků a podmínek. Značná pozornost je věnována volbě hlavního článku při řešení organizačních a výchovných problémů. Upozorňuje se na četná úskalí při hodnocení pod-

řízených. Kapitulu uzavírá podrobné rozvedení metody družného úsilí, která je základem sjednocování postupů velitelů, politických pracovníků, stranických a svazáckých organizací při upevňování kázně, zvyšování úrovně organizovanosti a řízení. V této souvislosti se upozorňuje na takové problémy, jako je kritický rozbor situace a vzájemná důvěra mezi funkcionáři. Dokazuje se, jak je důležité tuto metodu neustále upřesňovat podle konkrétních úkolů a podmínek každého útvaru a jednotky.

V poslední kapitole, která se zabývá sebevýchovou velitele, autoři upozorňují, jak vysoké nároky na práci velitele je možné zvládnout a unést jen v každodenním úsilí o zdokonalování svého osobního, odborného, ideového a kvalifikačního růstu. Jádro tohoto úsilí musí být neustálý zájem o zvyšování osobního rozhledu, zabezpečení soustavné informovanosti a úzké spojení se životem a problémy útvaru i celé armády a společnosti.

Součástí této cenné a potřebné knihy je věcný rejstřík a přehled literatury. Věcný rejstřík umožňuje vyhledat příslušný problém a využít knihu víceúčelově jako metodickou pomůcku.

Knihy srozumitelnou formou podává otázky a problémy, o kterých se v současné době v naší armádě nejvíce hovoří. Vyjadřuje se k zásadním otázkám řídicí práce, dává podněty a zamyšlení k tomu, jak k problémům přistoupit. Je dobrým pomocníkem nejen velitelům, ale všem, kteří se zajímají o zdokonalování řídicích činností v ČSLA.

СОДЕРЖАНИЕ

Подполковник Ян Лацко

- Комплексность при укреплении сознательной военной дисциплины** 3
- Автор статьи подчеркивает значение комплексного подхода, при внедрении которого в практику проявляется более всего проблем и недостатков. С этой точки зрения расскрывает роль и значение всех факторов, которые оказывают влияние на этот процесс.

Полковник Ян Полашек, кандидат философских наук, доцент

- Закон единства и борьбы противоположностей – методологический инструмент развития научной теории и практики в военном деле** 8
- Автор раскрывает некоторые современные задачи, вытекающие из воинской политики партии. Содержание связывает с актуальными вопросами жизни ЧНА. Для их решения целесообразным способом использует общие теоретические выводы и методологический подход.

Полковник Карел Адам, кандидат философских наук, доцент

- Значение опыта начального периода Великой Отечественной войны для настоящего времени** 13
- Автор на основе данных советских источников и основных заключений о ходе начального периода войны на советско-германском фронте извлекает урок для подготовки современных операций.

ВОЕННОЕ ИСКУССТВО

Генерал-майор Вацлав Роучка, кандидат военных наук, доцент

- Вопросы глубокого охвата противника** 17
- Автор статьи на основе опыта Великой Отечественной войны рассматривает организацию и проведение глубокого охвата противника на суше и в воздухе в ходе наступательной операции в соответствии с оперативными задачами.

Подполковник Франтишек Валах

- Тенденции развития маневра** 24
- Автор статьи рассматривает проблематику развития маневра в ходе проведения армейской наступательной операции. В первой части статьи уделяет внимание анализу тенденций развития маневра в соответствии с формами его проведения, во второй – в соответствии с элементами (силы и средства).

Майор Петр Немец

- Защита общевойсковых соединений от высокоточного оружия и разведывательных и огневых комплексов противника** 31
- Автор целесообразным способом продолжает тему, разбираемую в статьях, опубликованных в прошлом году. Анализирует возможности защиты от вышеуказанных средств в области тактики, технических мероприятий и оперативной маскировки.

Подполковник Антон Выбох

- Защита от разведывательных и огневых комплексов** 39
- Автор статьи приводит некоторые практические способы защиты войск от этих средств противника, особенно за счет использования дипольных отражателей, средств РЭБ, инженерного оборудования и создания дымовых завес, ложных целей и т.д.

Полковник Владимир Трнка, кандидат военных наук

- Военная наука и повышение качества автоматизации управления войсками** 47
- Автор статьи характеризует результаты исследований, достигнутые в области автоматизации общевойсковой системы управления войсками оперативного звена и указывает основные направления исследований на следующие годы.